

KOMENTARJI K DELOVANJU DRUŠTVA

ČISTILNE AKCIJE V 2024 IN 2025

Ester Premate

Kdor redno spremlja aktivnosti na ferajnu, je zagotovo zasledil, da smo bili v zadnjih letih pri naravovarstvenih aktivnostih – večinoma gre za čiščenje jam – precej pridni. Najmanj en dan ali vikend na leto, pogosto pa še kakšen dodaten dan, je namenjen razbremenitvi našega podzemlja raznoraznih odpadkov. Nič drugače ni bilo v zadnjih dveh letih, ko smo uspešno nadaljevali sodelovanje s Triglavskim narodnim parkom (TNP), po nekaj letih premora pa smo se vrnili tudi na Kočevsko. Prispevek je namenjen pregledu dela na načrtovanih čistilnih akcijah, s pomembno opombo, da je bolj dokumentaren in suhoparen, kot bi bil, če bi se akcij tudi sama udeležila. Zaradi družinskih obveznosti sem namreč vse omenjene akcije (z izjemo ene ogledne) preskočila in imela zgolj »pisarniško« in koordinacijsko vlogo od doma. Na tem mestu torej hvala vsem članom, ki ste ažurno poročali o stanju na terenu in vestno fotografirali, s tem pa omogočili tale povzetek.

V TNP sta bili našega obiska in čiščenja deležni dve jami: Brezno pod lovsko kočo na Komni (1677) in Maškov prepad (2373) v bližini vasi Perniki na Mežakli. Čiščenje prve se je izkazalo za razmeroma enostavno, saj je bilo v breznu odpadkov precej manj od predvidenega. Po pet članov se je najprej odpravilo na poletni ogled in nato še na čistilno akcijo v septembru 2024. Glavnino odpadkov so predstavljali veliki kosi pločevine, plastenke in pločevinke, lokaciji primerno pa smo našli tudi dereze in čevlje. Odpadke smo v dolino transportirali s pomočjo tovarne žičnice Doma na Komni. Po zahtevnosti se sicer ta jama ne more primerjati s kakšnimi drugimi čistilnimi podvigi zadnjih let, a smo končno spet dosegli, da lahko jama označimo kot popolnoma očiščeno.

Leto pozneje smo se lotili Maškovega prepada. Jama smo ponovno našli med pregledom terena na prvomajskem taboru v 2024, si jo ogledali in zabeležili onesnaženost. Tu je šlo žal za čisto drugo zgodbo kot na Komni, saj je bila jama zaradi neposredne bližine kolovoza in vasi močno onesnažena, smeti pa so bile vidne že na pobočju vhodne vrtače.

Zahtevala je torej precej večjo mobilizacijo članstva – akciji se je pridružilo kar 21 članov DZRJL in nekaj domačinov iz Pernikov, ki so pomagali s traktorskim prevozom odpadkov od jame do dvorišča, kjer jih je nato pobrala komunalna. Jama smo razbremenili približno osem kubičnih metrov odpadkov, med kate-

rimi so prevladovali mešani komunalni odpadki. Od kosovnih smo zabeležili štedilnik, hladilnik, kolo, žičnato ograjo, motor in avtomobilski akumulator. Kljub številčnosti sodelujočih in trudu nam jama zaradi količine odpadkov ni uspelo popolnoma očistiti in čaka na naslednjo priložnost.

Brezno pod lovsko kočo na Komni. Foto: Matic Prevec

Po šestih letih premora smo se jeseni 2024 vrnili na Kočevsko, natančneje v bližino Grčaric. Ob sodelovanju z ZRSVN, Komunalo Ribnica in ZGS OE Kočevje smo se lotili treh jam: Prvoaprilske jame 2 (6844), Grčovskega svinjskega brezna (6530) in Smetišča RSNZ (6749). Prva je imela razmeroma malo odpadkov in smo jo uspeli relativno hitro popolnoma očistiti. Druga je bila zahtevnejša, predvsem kar se delovnih pogojev tiče (kot lahko sklepam iz poročil), saj so v njej prevladovali klavniški odpadki. Sodelujoči so ji bili kljub temu kos in tako sta Prvoaprilska jama 2 in Grčovsko svinjsko brezno zdaj očiščeni. Smetišča RSNZ smo se lotili nazadnje. Tu je bilo odpadkov več od pričakovanj, prevladovali so gospodinjski odpadki in žičnata ograja. Žal je zmanjkalo časa in prostora v kontejnerju, da bi kot čisto »odkljukali« tudi tretjo jamo. Po oceni so v njej ostali trije kubični metri odpadkov, vsega skupaj pa smo iz treh jam ob sodelovanju 17 članov odstranili sedem kubikov. ■

Maškov prepad: izvlek (zgoraj) in nabiranje smeti na kup (spodaj). Foto: Primož Presetnik